

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XIII. Quid sit donatio, & de differentia donationis inter vivos à donatione
causa mortis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

factis tempore congruo promissionem executionem cum posses. Quo casu si postmodum in egestatem devenias, vel res promissa fortuito pereat non excusaris ab obligatione solvendi illius estimationem, quia hac obligatio non ex promissione liberali, sed ex iustitia orta est. Sicuti recte aduertit Mol. d. disp. 272. §. sunt vero Less. dicto dub. 10. n. 74.

5 Tertiò suspenditur obligatio, si promissarius tibi vicissim promittit, & promissum exequi noluerit. Potes enim quasi in pignus, seu compulsionem tui crediti quod ipsi promittis retinere. Præterquam quod nolens stare promissis se indignum reddit, ut cum illo liberalitatem exerceas. Ut bene Molin. d. disp. 272. in fine Less. lib. 2. cap. 18. dub. 10. num. 75. & pluribus comprobatur Gutier de iur. am. cap. 10. n. 3. Sed an promissionem executioni mandata renouare possis, eo quod promissarius suam promissionem non impleat, infra examinandum est.

6 Quartò cessat promissionis obligatio, si cesset causa finalis illius. Ut si in remunerationem alicuius beneficii quod creditur tibi impensum rem promittis, cum tamen impensum non sit cessat promissio. Item si cessaret paupertas in cuius subsidium promissio facta est.

PUNCTVM XIII.

Quid sit donatio, & de differentia donationis inter viuos à donatione causa mortis?

- 1 Quid sit donatio, & quotuplex? Respondetur remissiuè.
- 2 Quid sit donatio inter viuos, quid donatio causa mortis.
- 3 Duplicitèr donatio causa mortis concepiatur.
- 4 Donatio mortis causa præstari potest absque traditione rei donatae, vel traditione subsequente, & de illarum differentia.
- 5 Donatio causa mortis conuenit cum contractu inter viuos, & cum legato.
- 6 Quælibet ab his differat?

1 **H**ucusque actum est specialiter de promissione quæ ipsam donationem pro objecto habet, superest vt de ipsa donatione habeamus sermonem, de qua oportebit inquirere quid sit, & quotuplex, nisi de his satis in superioribus actum esset. Nam initio huius disput. punct. 1. diximus donationem esse doni concessionem, hoc est concessionem illius quod debitum ex iustitia non est, sed voluntate, & liberalitate donantis concessum. Cui liberalitati non repugnat gratitudo, & meritum remunerationis, cum solum ex honestate, & non ex necessitate debita sit. Insuper explicari aliam esse donationem imperfectam, aliam perfectam; appellauit quæ est absque traditione, perfectam quæ traditione completur. Quælibet ex his donationibus concipi potest absolute vel sub modo, & in diem incertum vel certum, sub honesto fine, & causa, vel absque vlla causa. De quibus differentiis præced. tract. actum est à punct. 6. & seq.

2 Reita explicanda quædam donationis diuisio satis vilitata in donationem inter viuos, & donationem causa mortis, de quibus. leg. 1. & leg. Senatus. ff. de mortis causa donation. Donatio igitur inter viuos quæque propriissimè nomen donationis sibi vendicet est quæ alteri viuenti bona aliqua sine ius ad illa irrevocabiliter concedis. Donatio vero causa mortis, cum ea post tuam mortem habenda reuocabiliter donas. Quare ea est præcipua differentia donationis causa mortis à donatione inter viuos, quod donatio inter viuos si perfecta sit reuocari non possit ex sola voluntate donantis. Secus vero donatio causa mortis quam præmatura mors donatarij, vel donantis penitentia reuocat. iuxta leg. mortis causa, & seq. ff. de donat. causa mortis.

3 Concepi potest hæc donatio mortis causa duplicitèr. Primò sub conditione expressa, vel tacita mortis præsentis: vt si mortis proximus dones casu quo mors eueniat quæ non eueniet euanelcit donatio, quia sub ea conditione facta fuit iuxta leg. 2. & leg. si mortis causa. ff. de mortis causa donat. & tradit. Glossa libi. Anton. Gomez. t. 2. cap. 4. n. 19. Couarruu. Rub. de testam. 2. p. n. 23. Molin. disp. 287. §. obserua deinde. Secundò absolute cum donas in tempus quo è vita discesseris. Quæ donatio fieri potest vigente periculo mortis, si non ob illud tanquam ob causam finalem donatio concipiatur. Ut colligitur ex leg. Senatus. §. mortis causa. ff. de mortis causa donat. Oportet autem id satis exprimi, aliàs semper præsumitur non ob causam mortis absolute, sed ob causam mortis præsentis & imminens donationem factam esse. Ut habetur dicta leg. Senatus, & §. 1. vers. mortis causa instit. de donationib. & leg. fin. rit. 4. par. 5. & docet ex communi Anton. Gomez. t. 2. var. cap. 4. d. 19. Couarruu. Rub. de testam. 3. p. n. 23. Mol. tract. 2. disp. 283. §. obserua deinde.

4 Rursum hæc donatio mortis causa præstari potest absque rei donatæ traditione, vel traditione subsequente. Si præstetur absque rei donatæ traditione, subsequente, morte donatarij, habet donatarius aduersus heredes actionem in rem, vt sibi donatum tribuatur. leg. inter mortis. ff. de mortis causa donat. Ac si interueniente traditione donatio fuerit initiata à pacto traditionis donatarius

dominium rei donatæ comparauit reuocabiliter tamen vsque ad donantis mortem, quia subsecuta dominium fitatur, & omnino irrevocabile constituitur. Excipit nisi ipse donans exprimeret se dominium rei donatæ interim dum viuit retinere: quo casu donatarius pro eo tempore quasi depositarius esset. Ut colligitur ex leg. si mortis causa. ff. de mortis causa donat. & leg. id est fructus. ff. de iure dorum. & tradit ex communi. Anton. Gom. t. 2. de contractib. cap. 4. n. 16. & 17. Couarruu. Rub. de testam. 3. p. n. 16. & 24. Molin. de Hispanor. primog. lib. 1. c. 12. n. 5. Alter. Mol. disp. 287. post princ. Angulo de meliorat. leg. 1. Gloss. l. n. 6. Sanch. lib. 7. d. matr. disp. 1. n. 2.

Porro donatio causa mortis conuenit cõ contractu inter viuos, & cum legato, seu vltimæ voluntatis dispositione; plus tamen accedit ad vltimas voluntates quam contractus. Ut habetur. leg. fin. Cod. de donat. causa mort. & instit. de donat. in princ. Nam cum contractu, seu donatione inter viuos conuenit quoad eius initium & productionem, eo quod ad sui constitutionem donatarij acceptatione indigeat. leg. inter mortis. ff. de mortis causa donat. conuenit autem cum legato, seu dispositione vltimæ voluntatis. Primò quoad solemnitatem testium, vt iidem testes qui ad conficiendum codicillum requiruntur pro donatione causa mortis adhibeantur, ne aliqua fraus interueniat aduersus defuncti bona qui se defendere non potest. leg. vlt. Cod. de donat. causa mortis. Secundò conuenit quoad reuocationem. Sicut enim legatum morte legatarij ante legantis mortem vel ipsius legantis penitentia reuocatur, sic reuocari potest donatio causa mortis. leg. mortis causa leg. si mortis causa & aliis. ff. eod. Tertiò: ex donatione causa mortis, sicuti ex legato falcidia debetur. leg. cum patet. §. eor. ff. de legatis 2. leg. si mortis Cod. ad leg. Falcid. Quarto perinde ac legatariis competit donatariis, ius accrescendi duobus causa mortis donatum est. leg. vnic. §. vbi autem & §. hæc autem. Cod. de caduc. tollendis. Quintò capacitas, seu aptitudo donatarij non spectatur tempore conceptæ donationis causa mortis, sed tempore mortis donantis, quia tempore effectum habet. leg. 1. §. sed et si filius familiaris iuxta Gloss. ff. de leg. 1. Et eodem modo capacitas ad donandum causa mortis spectatur tempore mortis ipsius donantis, vt inquit Glossa in supradicta leg. Sextò si donatio facta est in codicillo vel in testamento rupto testamento, vel codicillo donatio sicuti & quodlibet aliud legatum euanelcit. Sicuti pluribus comprobatur Aluar. Valasc. consult. 61. n. 7. quod tamen plene certum non est. Septimò donatio causa mortis esto excedat summam 500. solidorum infirmatione non indiget, sicuti ea non indiget legata. leg. vlt. Cod. de donationib. causa mort. Octauò conditiones impossibiles sicut ab vltimis voluntatibus liberantur, sic etiam à donatione causa mortis. leg. que sub conditione. §. & in mortis. ff. de conditionib. institut. Nonò in donatione causa mortis, sicuti in aliis dispositionibus vltimarum voluntatum locum habet cautio Mutiana. Authent. de nuptiis. §. que vero nunc. Vide de iis latius Anton. Gomez. t. 2. cap. 4. n. 16. & seqq. Mol. de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 12. & lib. 4. c. 2. n. 45. & 46. & seqq. Mol. Tesur. tract. 2. disp. 288. ab initio. Paul Layman lib. 3. sum. sect. 5. tract. 4. cap. 12. num. 4.

Verum esto in supradictis cum donatione inter viuos, & cum dispositione vltimæ voluntatis donatio causa mortis conueniat, in aliis tamen differt. Nam à donatione inter viuos distinguitur ex his omnibus quæ cum dispositione vltimæ voluntatis similitudinem habet. A dispositione autem vltimæ voluntatis differt tum in acceptatione donatarij, quæ dispositioni vltimæ voluntatis necessaria non est, bene tamen donationis in acquisitione nam donationis acquisitio non pendet ex additione hereditatis, sicuti pendet legatum, sed eo ipso quod donans obit, dominium rei donatæ donatario competit, potestque eam vbiunque sit vendicare, si res fuerit donata in individuo. Si autem in individuo indeterminata sit, competit conditio aduersus heredes, seu hereditatem iacentem. leg. si quis argentum. Cod. de donationib.

PUNCTVM XIV.

Quando censetur donatio inter viuos, quando causa mortis?

- 1 Refert hæc cognoscere.
- 2 Ex donantis intentione hæc distinctio desumenda est.
- 3 Si donatio concepta sit absque vlla mortis mentione non est censenda donatio causa mortis.
- 4 Negant plures, si donationi causa mortis adiaceres pactum non reuocandi constitui donationem inter viuos.
- 5 Verius est conueniri in donationem inter viuos.
- 6 Soluuntur fundamenta opposita.
- 7 Ex eo quod donans promiserit se non contrahereturum donationi causa mortis non constituit donationem inter viuos, quidquid alij dixerint.

Refert maximè notum habere quando donatio causa mortis, quando inter viuos censenda sit, cum vna ab alia longe differat, dissimileque effectus habeat.